

ارزیابی ادله سوطی در رساله

«الحبل الوثیق فی نصره الصدیق»

نویسندگان:

حامد دژآباد (عضو هیات علمی دانشگاه تهران)

مهدی فرامرزی

سرشناسه	دزآباد، حامد، ۱۳۶۰ -
عنوان قراردادی	الحاوی للفتاوی، فارسی، برگزیده، شرح.
عنوان و نام پدیدآور	ارزیابی ادله سیوایی در رساله الحیل الوثیق فی نصره الصدوق / نویسنده گان حامد دزآبادی، مهدی فرامرزی.
مشخصات نشر	قم: مطبوعات دینی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۱۳۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۴۵-۰۴۰-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
یادداشت	نمایه.
موضوع	حلی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق - اثبات خلافت
موضوع	ابوبکر، عبدالله بن ابی قحافه، ۵۱ قبل از هجرت - ۱۳ ق - نظر اهل سنت.
موضوع	سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ ق. الحاوی للفتاوی - نقد و تفسیر
موضوع	خلافت - دفاعیه ها و ردیه ها
موضوع	خلافت - نظر اهل سنت
موضوع	فقه شافعی - قرن ۹ ق.
موضوع	فرامرزی، مهدی، ۱۳۶۸ -
شناسه رده	سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ ق. الحاوی للفتاوی، برگزیده شرح
ردیفی کنکری	B / ۲۲۳ ۵ / ۱۳۹۳ الف ۴ ۴۵۴ د / Bp / ۱۷۲ ۵ / س ۹ ح ۲۰۴۳
ردیفی دیوبندی	۴۵ ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۶۰۰۰۴

ارزیابی ادله سیوایی در رساله
الحیل الوثیق فی نصره الصدوق
حامد دزآباد

مطبوعات دینی

اول / ۱۳۹۳ - رقمی ۱۳۶ ص

قدس / ۱۰۰۰

قیمت / ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۴۵-۰۴۰-۳

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۱۴۵-۰۴۰-۳

تلفن: ۳۷۷۴۹۳۶۱ - ۳۷۷۴۲۸۴۷ / دورنگار: ۳۷۷۴۹۳۶۲

خیابان معلم - مجتمع ناشران - واحد ۳۳

www.matbootadini.ir

فهرست مطالب

مقدمه ۹

فصل اول: ادله تاریخی و روایی سیوطی و ارزیابی آنها

۱. دیدگاه اهل سنت	۱۳
۱-۱. استناد به روایات اسباب النزول	۱۴
۲-۱. تحلیل درونی از دلالت آیات	۱۸
۱-۲-۱. «الاتقی»	۱۸
۲-۲-۱. وَمَا لِّأَحَدٍ عِنْدَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَى	۲۰
۳-۲-۱. عهد بودن «ال»	۲۱
۲. دیدگاه شیعه و ارزیابی دیدگاه اهل سنت	۲۲
۱-۲. بررسی روایات اسباب النزول	۲۳
۱-۱-۲. بررسی سندی روایات قول چهارم	۳۰
بررسی سند اول:	۳۱
بررسی سند دوم:	۳۴
بررسی سند سوم:	۳۸
بررسی سند چهارم:	۳۹

۴۰	 بررسی سند پنجم:
۴۳	 ۲-۱-۲. بررسی دلالتی روایات قول چهارم
۴۳	 ۲-۱-۲-۱. تعارض و تناقض
۴۷	 ۲-۲-۱-۲. عدم تناسب با واقعیت‌های تاریخی
۵۰	 ۲-۱-۲-۳. عدم تناسب با ظاهر آیات
۵۳	 ۲-۲. بررسی تحلیل درونی از دلالت آیات
۵۳	 ۲-۱. بررسی عهد بودن «ال»
۵۶	 رد دلیل دوم
۵۷	 رد ادعای سیوطی از سوی مسلمانان اهل سنت درباره خاص بودن تعبیر «اتقی»
۵۸	 ۲-۲-۲. بررسی «التقیر»
۶۲	 ۳-۲-۲. بررسی «وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى»

فصل دوم: دلایل خضلیت امام علی (علیه السلام)

۶۹	 ۱. دلایل قرآنی
۷۰	 ۱-۱. آیه مباهله
۷۹	 ۲-۱. آیه لیلۃ المبیث
۸۲	 ۳-۱. آیه تطهیر
۸۴	 ۴-۱. آیه ولایت
۸۷	 ۵-۱. آیه نجوا
۹۱	 ۶-۱. آیه خیر البریه
۹۵	 ۲. دلایل روایی
۹۵	 ۱-۲. استناد به احادیث مربوط به ولایت، دوستی و دشمنی حضرت علی (علیه السلام)
۹۸	 ۲-۲. استدلال به حدیث «طیر مشوی» (مرغ بریان)

۳-۲. علم حضرت علی علیه السلام	۱۰۳
۴-۲. جایگاه والای امام علی علیه السلام در قیامت.....	۱۰۵
نتیجه گیری.....	۱۰۸
متن رساله «الحبل الوثیق فی نصرة الصدیق».....	۱۰۸
منابع و آخذ.....	۱۰۸

مقدمه

نوشتار پیش رو، نقد رساله «الحبل الوثيق فی نصرة الصديق»، تألیف جلال الدین سیاهی درباره اثبات افضلیت ابوبکر بر اساس آیه «و سیجنه‌ها الا تقی» است که در آن را در کتاب الحاوی للفتاوی بیان کرده است.

سبب نگارش این رساله از سوی سیاهی، موطی که متن کامل آن در انتهای این نوشتار ذکر می‌گردد، به ماجرای بحث و جدل دو نفر به نام‌های «امیر ازدمر» و «امیر خایریک» برمی‌گردد که این دو نفر درباره این که ابوبکر افضل صحابه است یا خیر، به اختلاف دچار می‌شوند. ازدمر منکر این افضلیت و خایریک به افضلیت ابوبکر بر سایر صحابه معتقد است. ازدمر از خایریک دلیل می‌خواهد. او نیز به آیه «و سیجنه‌ها الا تقی» استناد می‌کند و این آیه را خاص ابوبکر می‌داند و با توجه به آیه «ان اکرمکم عندالله اتقاکم»^۱، ابوبکر را افضل معرفی می‌کند. ازدمر در جواب وی، این آیه را عام قلمداد کرده و مراد از آن را به ابوبکر منحصر نمی‌داند، تا این

۱. اعلی، ۱۲.

۲. حجرات، ۱۳.

که شمس‌الدین جوهری، از فقهای شافعی با استناد به قاعده «العبرة بعموم اللفظ لا بخصوص السبب»، ضمن تأیید نزول آیات سوره «لیل» دربار ابوبکر و عام‌بودن تعبیر آیه، نظر ازدمر را مکتوب مورد تأیید قرار می‌دهد. سیوطی بعد از اطلاع از دیدگاه جوهری، به شدت خشمگین شده و به نگارش رساله «الحبل الوثیق فی نصره الصدیق» مصمم می‌گردد. وی در تسبیح از این رساله، به مذمت جوهری و عدم شایستگی وی در امر تفسیر و عدم به‌مندی او از علوم مورد نیاز یک مفسر پرداخته و در قسمت دیگر، با ارائه دو دسته ادله روایی و دلالتی و با استناد به سخنان طبری و فخر رازی، در جهت اثبات افضلیت ابوبکر و این که مصداق «الاتقی» فقط ابوبکر می‌باشد؛ کوشیده است. در این نوشتار، در فصل اول به بررسی و نقد ادله روایی و دلالتی سیوطی پرداخته شده و برای تکمیل این بحث، دلایل سایر مفسران اهل سنت، به خصوص فخر رازی هم مورد توجه قرار گرفته است. بنابراین دیدگاه سیوطی و دیگران، به عنوان دیدگاه اهل سنت مطرح می‌شود. با توجه به بحث افضلیت، در فصل دوم دلایل متعدد قرآنی و روایی که بر افضلیت امیرالمؤمنین علیه السلام دلالت روشن دارند، با استناد به منابع فریقین بیان می‌شود و در انتها، متن کامل رساله «الحبل الوثیق فی نصره الصدیق» ذکر می‌گردد.